

ten, ein grosser Elephant MBh. 4, 1679. 3, 3561. 7, 9242. 8, 1618.

नागराजन् (1. नाग + राज्) m. Schlangenkönig N. 14, 3.

नागराजलम्बिका (नागर + लम्बिका) f. wohl N. pr. eines Frauenzimmers BURN. Intr. 138, N. 2, 3. 297, N. 2.

नागराङ्ग (नागर + आङ्ग) n. getrockneter Ingwer RĀGĀN. im ÇKDr.

नागरिक (von नागर) 1) adj. a) städtisch, in der Stadt wohnend; subst. Städter: नागरिकारण्यजनयोः संवन्धो नापपद्यते Schol. zu ÇĀK. 31. Da-ÇAK. in BENF. Chr. 180, 14. 188, 15. ०वल 187, 4. R. 2, 83, 10. VIER. 77, 12. MĀRK. P. 8, 50. — b) von einer Stadt einkommend; n. viell. Stadt-abgabe P. 4, 3, 75, Sch. — c) höflich, artig: नागरिकवृत्त्या संज्ञापयेनाम् ÇĀK. 60, 2. — d) gewandt, klug, gerieben PAÑĪKAT. ed. orn. I, 26. — 2) m. Stadthaupt, Polizeimeister ÇĀK. 73, 1. — Vgl. नागरक.

नागरीट m. Wüstling WILSON angeblich nach TRIK.; die Calc. Ausg. und ÇKDr. lesen aber नागवीट, welches aber auch eine andere Bed. hat.

नागरूक m. = नागरङ्ग Orangenbaum ÇĀBDAR. im ÇKDr.

नागरेणु (1. नाग + रेणु) m. Mennig RĀGĀN. im ÇKDr.

नागरेयक (von नागरी) adj. städtisch gaṇa kṛtyādi zu P. 4, 2, 95.

नागरेत्या f. = नागरमुस्ता RĀGĀN. im ÇKDr. u. d. letzten Worte. — Vgl. नागरेत्या.

नागरे n. nom. abstr. von नागर gaṇa pūṛiṭṭādi zu P. 5, 1, 123.

नागलता (1. नाग + लता) f. 1) penis TRIK. 2, 6, 24. — 2) N. pr. eines Frauenzimmers RĀGĀ-TAR. 3, 359.

नागलेखा (1. नाग + लेखा) f. N. pr. eines Frauenzimmers RĀGĀ-TAR. 8, 1651.

नागलोक (1. नाग + लोक) m. der Aufenthaltsort der Schlangendämonen in der Unterwelt, die Welt der Schlangendämonen, die Schlangen AK. 4, 2, 4, 1. H. 1363. नागोद्दे नरः स्त्रावा नागलोकमवाप्नुयात् MBh. 3, 5055. 3, 3547. HARIV. 4437. KATHĀS. 22, 203. 206. ०पत्यः BRĀG. P. 5, 24, 31.

नागवट (1. नाग + वट) m. N. pr. eines Mannes RĀGĀ-TAR. 8, 671. 1137. — Vgl. नागरट.

नागवल्मन् s. नागवल्मन्.

नागवन (1. नाग + वन) n. Schlangenwald, N. pr. einer Localität, Berichte d. k. s. G. d. Ww. 1860, S. 160.

नागवन् (von 1. नाग) adj. aus Elephanten bestehend: (सेनाम्) पदातिनीं नागवतीं रथिनीमश्चवृन्दिनीम् MBh. 3, 5703.

नागवल्मन् (1. नाग 1, a + वल्मन्) m. (!) N. pr. eines Tirtha: धर्मात्मा नागवल्मानं (sic) तीर्थमागमद्युतः। यत्र पन्नगराजस्य वामुकेः संनिवेशनम् MBh. 9, 2148.

नागवल्ली (1. नाग + वल्) f. Betelpfeffer, Piper Betle L. BRĀVAPR. im ÇKDr.

नागवल्ली (1. नाग + वल्) f. dass. ÇIC. 9, 65. ०वल्ली AK. 2, 4, 4, 8. H. 1135. R. 3, 79, 37.

नागवल्लिका (1. नाग + वल्) f. dass. RATNAM. im ÇKDr.

नागवारिक (1. नाग + वारि) m. 1) ein königlicher Elephant. — 2) Elephantenführer. — 3) Pfau. — 4) Bein. Garuḍa's. — 5) Vorsteher einer Versammlung H. an. 3, 5. 6. MED. k. 230.

नागवास (1. नाग + वास) m. Aufenthaltsort der Schlangen, Bez. des Sees, den das Thal von Nepal ursprünglich gebildet haben soll, BURN.

NOUF in Lot. de la b. l. 503.

नागवीट m. Heirathsstifter TRIK. 2, 7, 29. — Vgl. नागरीट.

नागवीथी (1. नाग + वी) f. 1) eine von Schlangen gebildete Reihe: (विमानम्) कंसमालापरितितं नागवीथीसमाकुलम् MBh. 13, 5261. — 2) Schlangenbahn (nicht Elephantenbahn, wie man häufig das Wort wiedergiebt, da es auch eine गजवीथी giebt); so heisst ein Theil der Mondbahn, der die Sternbilder Svāti (nach Andern Aṣvinī), Bharanī und Kṛttikā umfasst, VARĀH. BRH. S. 46, 17 (18); vgl. नागा 9, 2. VP. 226, N. 21. JĀGĀ. 3, 137. — 3) N. pr. einer Tochter der Jāmi (Jāmi), Tochter Daksha's und Gemahlin Dharma's, HARIV. 148. 150. 12480. VP. 120. Nach BRAHMA-P. 2 im ÇKDr. eine Tochter Kaṣṣapa's von der Jāmini.

नागवृत्त (नाग + वृत्त) m. ein best. Baum VJUTP. 104.

नागशत (1. नाग + शत) m. N. pr. eines Berges MBh. 1, 4636.

नागश्रुण्डी f. eine Gurkenart RĀGĀN. im ÇKDr. Unter उङ्गरी wird nach derselben Aut. नामश्रुण्डी als Synonym angegeben.

नागश्री (1. नाग + श्री) f. N. pr. einer Königin Som. in Berichte der k. s. G. d. Ww. 1860, S. 107.

नागसंभव (1. नाग + सं) n. Mennig AK. 2, 9, 105.

नागसंभूत (1. नाग + सं) adj. von den Schlangen herkommend, Bez. einer Art Perlen VARĀH. BRH. S. 82 (80, b), 26.

नागसाह्वय (1. नाग + सा) adj. nach den Elephanten benannt, in Verb. mit नागर die Elephantenstadt d. i. Hāstinapura MBh. 1, 1786. 2249. 3, 35. MATSJA-P. in Verz. d. Oxf. H. 40, b, 9.

नागमुग्धा (1. नाग + मु) f. die Ichneumonpflanze (s. नाकुली), = सुगन्धा, सर्पमुग्धा, भुङ्गाली SVĀMIN bei BHAR. zu AK. 2, 4, 4, 2. ÇKDr.

नागसेन (1. नाग + सेन) m. N. pr. eines buddh. Sthavira, SCHIEFFNER, Lebensb. 322 (92). = नागार्जुन BURN. Intr. 370. eines Königs von Ārjāvarta und Zeitgenossen des Samudragupta LIA. II, 932.

नागस्तोकक n. eine best. giftige Pflanze RĀGĀN. im ÇKDr. Unter वत्सनाम werden nach derselben Aut. नाग m. und स्तोकक n. getrennt als Synonyme aufgeführt.

नागस्थल (1. नाग + स्थल) N. pr. eines Dorfes in der Nähe von Mathurā KATHĀS. 10, 157. 159.

नागस्फोता (doch wohl eher ०स्फोटा) f. N. zweier Pflanzen: = दत्ती und नागदत्ती RĀGĀN. im ÇKDr.

नागस्वत्रपिणी (von 1. नाग + स्वत्रप) f. ein best. Metrum, 4 Mal — — — — — COLEBR. Misc. Ess. II, 159 (III, 3).

नागरुनु (1. नाग + रुनु) m. ein best. Parfum, = नाख RĀGĀN. im ÇKDr.

नागरुन्नी (1. नाग + रुन्) f. eine best. Pflanze, = बन्ध्यार्कोटकी RĀGĀN. im ÇKDr. — Vgl. नागारति.

नागरुद् (1. नाग + रुद्) n. ein von Schlangen, Schlangendämonen bewohnter See: विनश्यति मत्स्या नागरुदे यथा R. 3, 42, 50. 45, 13. HIOUEN-TSANG I, 4. 141. Vie de HIOUEN-TSANG 93. 128.

नागाव्य (1. नाग + आव्य) m. = नागिसर Mesua Roxburghii WIGHT. TRIK. 2, 4, 20.

नागाङ्गना (1. नाग + अङ्गना) f. 1) Elephantenweibchen. — 2) Elephantenrüssel (?), = द्विदस्य मुद्गरः H. an. 4, 175. — Vgl. das folg. Wort und नागाङ्गना.